

Levanger kommune
Møteinnkalling

Utvalg: Driftskomiteen i Levanger
Møtested: Kroa, Festiviteten
Dato: 16.01.2008
Tid: 14:00

Merk!! Møtested og tidspunkt!

Faste medlemmer er med dette kalt inn til møtet. Den som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig, på tlf. 74 05 27 34, eller e-post: rita.mari.keiseras@levanger.kommune.no

Saksnr	Innhold
PS 1/08	Referatsaker
PS 2/08	Valg til godkjenning/underskriving av protokoll
PS 3/08	Driftskomiteen's valg av medlemmer og varamedlemmer til andre råd, nemnder og utvalg m.m.
PS 4/08	Den kulturelle skolesekken - revisjon og tilstandsrapport
PS 5/08	Høring: Forslag til endring i opplæringslovens §§ 2-3 og 2-4 på bakgrunn av dom i Den europeiske menneskerettsdomstolen mot KRL-faget.
PS 6/08	Kvalitetsplan 2006 - 2009. Sammen gjør vi skolen i Levanger bedre. Rullering 2008.
PS 7/08	Opptrappingsplan for psykisk helse (Psykiatriplan) 2008

Orienteringer:

- Presentasjon av kulturenheten v/fungerende enhetsleder Guri S. Haugan m/flere.
- Lukking av avvik – tilsyn med avlastnings- og støttekontaktjenester etter sosialtjenesteloven v/kommunalsjef Øystein Sende
- Avtale om bistand til bruker – EØS regler om saksbehandling v/kommunalsjef Øystein Sende

Etter ordinært DK-møte:

Driftskomiteen som styringsgruppe for PO planen – utkast til høringsdokument. Vedlagt følger sak med utkast til plan.

Levanger, den 9. januar 2008

Per Anker Johansen
leder

OBS!!!!

Saklisten med vedlegg er også tilgjengelig på kommunens hjemmeside:

<http://www.levanger.kommune.no/>

PS 1/08 Referatsaker

RS 1/08	Utdanningspolitisk plattform - Kunnskap for kommende generasjoner - Vedtatt i KS Sentralstyret 14.12.2007
RS 2/08	Merknader til høringsnotat om endringer i barnehageloven
RS 3/08	Høring - endringer i barnehageloven - kommentarer fra private barnehager
RS 4/08	Oppfølging av tilsyn med Levanger kommune - oversendelse av rapport

PS 2/08 Valg til godkjenning/underskriving av protokoll

Levanger kommune
Sakspapir

***DRIFTSKOMITEEN'S VALG AV MEDLEMMER OG VARAMEDLEMMER TIL
ANDRE RÅD, NEMNDER OG UTVALG M.M.***

Saksbehandler: Rita-Mari Keiserås	Arkivref: 2007/10964 - /
E-post: rita.mari.keiseras@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052734	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	16.01.2008	3/08

Valgnemndas forslag til vedtak:

Valgnemndas forslag på medlemmer og varamedlemmer til råd, nemnder og utvalg vil bli lagt fram i møtet.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I Driftskomiteens møte den 12. desember 2007, sak 035/07, ble det oppnevnt ei valgnemnd som skal forberede valgene som skal vedtas i driftskomiteen.

Alle medlemmer og varamedlemmer i de aktuelle råd, nemnder og utvalg for perioden 2003-2007 ble i skriv datert 19.12.07 bedt om å gi tilbakemelding hvis gjenvalg ikke er ønskelig. Frist for tilbakemelding ble satt til 4.1.08.

Vurdering:

Da valgnemnda vil jobbe med sammensetningen av utvalgene fram til driftskomiteens møte den 16. januar 2008 vil forslag til vedtak bli lagt fram i møtet.

Levanger kommune
Sakspapir

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN - REVISJON OG TILSTANDSRAPPORT

Saksbehandler: Hans Jakob Krabseth	Arkivref: 2007/9656 - /243
E-post: hans.jakob.krabseth@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052706	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	16.01.2008	4/08

Rådmannens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering

Vedlegg:

- 1 Plan for kultursekken i Levanger

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[Hjemmesida for den kulturelle skolesekken i Levanger:](#)

Bakgrunnsstoff:

1. [Sak nr. 11/07 i DK](#)
2. [Sak nr. 09/07 i Kom](#)
3. [Sak nr 09/03 i DK](#)
4. [Sak nr 34/03 i DK](#)
5. [Sak nr 75/03 i Kom](#)
6. [Stortingsmelding 38 \(2002/03\) Den kulturelle skolesekken.](#)
7. [Startskuddet for den kulturelle skolesekken: \(Kultur og kirkedepartementet\)](#)
8. [Kunnskapsløftet \(Kunnskapsdepartementet\)](#)
9. [Regjeringen/Grunnskole/Strategiplaner/2007](#)
10. [Strategisk kulturplan 2005 – 2010](#)

Saksopplysninger:

Generelt:

Den kulturelle skolesekken er et nasjonalt utviklingstiltak for mer kunst og kultur i skolen.

Ordningen skal legge til rette for at elever i grunnskolen lettere får tilgang til, gjør seg kjent med og får et aktivt og positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Det legges vekt på bredde og kvalitet i kulturtilbudet.

Den kulturelle skolesekken er forankret i læreplanverket for grunnskolen og er et samarbeidstiltak mellom [Kunnskapsdepartementet KD](#) og [Kultur- og kirkedepartementet KKD](#). Det skal tilstrebes et likeverdig samarbeid mellom kultur- og skolesektor på alle

nivå. Utformingen av Den kulturelle skolesekken må i første rekke skje lokalt i den enkelte kommune.

Den 27.06.07 la Regjeringen i en pressemelding fram en strategiplan for kunst og kultur i hele opplæringen. Planen som heter ”Skapende læring”, inneholder en strategi for hvordan en i norsk skole vil satse på kunst og kulturformidling framover. Det er listet opp 27 punkt hvorav 4 omhandler den kulturelle skolesekken: Det gjelder følgende punkt

9. Arbeidet med DKS skal inngå i skolens faglige virksomhet
10. Videreutvikling av DKS
11. Samarbeid med universitetsmuseene om DKS
12. Utvide DKS til å omfatte elever i videregående skole

Ellers gjelder punktene satsing på skapende kunstformidling og kunstaktivitet i barnehagen, musikkskolen, videregående skole, høyere utdanning og forskning.

Både i den generelle delen av læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06) og i Rammeplanen for barnehagen beskrives eleven og barnet som aktivt og handlende i sin egen læringsprosess. Kunnskap skal være både en skapende og omformende kraft. Dette pedagogiske grunnsynet baseres på en humanistisk forståelse om at barnehagen og opplæringen skal møte barna og elevene på deres egne premisser, samtidig som opplæringen skal være utfordrende og grensesprengende.

Dette er også utgangspunktet for strategiplanen for ”Skapende læring”. Barn og unge skal utvikle egne evner til både å oppleve og å uttrykke seg innen det mangfoldige feltet som kunst og kultur utgjør. Det heter i planen at:

”Kunst og kulturelle uttrykk kan inngå i og styrke alle skolens fag og gi eleven opplevelser og erfaringer. Kunnskapen om kunst og kultur, som tilegnes i barnehage eller skole, bør gi innsikt i og forståelse for sameksistens, samfunnsdeltakelse og samfunnsutvikling. I arbeid med kunst og kultur i opplæringen er det derfor viktig å gjøre bruk av det kulturelle mangfoldet som i dag preger Norge.”

Plan for Kulturekken i Levanger

Målet med Den kulturelle skolesekken i Levanger er :

- ”1. Å medvirke til at elever i grunnskolen får et profesjonelt kulturtilbud
2. Å legge til rette for at elevene får tilgang til, gjør seg kjent med og får positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag
3. Å medvirke til en helhetlig bruk av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål”

I Levanger ble det utarbeidet plan for Den kulturelle skolesekken som Kommunestyret behandlet i 2007 og de gjorde følgende vedtak i sak 011/07:

- ”1. [Plan for Kulturekken 2007 – 2009](#) i Levanger vedtas og erstatter [tidligere plan av mars 2003](#).

2. Det forutsettes at tiltakene beskrevet i planen søkes innbakt i framtidige budsjett. ”

Kultursekken i Levanger er videre godt forankret ved den enkelte skole i kommunen. Hvert klassetrinn har sitt satsingsområde slik at elevene i løpet av 10 år i skolen i Levanger skal ha opplevd minst et kulturtilbud hvert år de går i grunnskolen. I korthet ser planen slik ut:

KOMMUNENS TILBUD TIL SKOLENE

Oversiktsplan

TRINN	TEMA	HVA
1	Bilde	Møte med en kunstner
2	Litteratur	Første møte med biblioteket
3	Musikk	Kulturmix med vekt på dans og flerkulturelle uttrykk
4	Teater	En teaterforestilling + kulturarven
5	Litteratur	Forfatterbesøk og andre møte med biblioteket
6	Musikk	Paul Okkenhaugs musikk + kulturarven
7	Teater	En teaterforestilling
b-trinn	Lokal kulturhistorie	Valgfritt
8	Kunst og kunsthåndverk	Møte med bildekunstner eller kunsthåndverker
9	Bilde	Skolekino
9	Musikk	Dans, musikkteater eller konsert
u-trinn	Lokal kulturhistorie	Valgfritt
10	Menneskerettigheter	Falstadsenteret

Opptapping av Kultursekken i Levanger: På grunn av de nye sentrale føringene gjennom Kunnskapsløftet og at vi har utvidet innholdet i den lokale Kultursekken, er det blitt behov for å tilpasse planen til tilbudet slik det er i dag. Utvidelsene er i stor grad skjedd fordi det sentralt har vært en betydelig satsning på Den kulturelle skolesekken med en opptrappingsplan som har gitt kommunene økte statlige øremerkede midler.

Det var Astrid Saure som sammen med en arbeidsgruppe utarbeidet den opprinnelige planen for Levanger (kalt Kultursekken) og derfor var det naturlig for styringsgruppa å engasjere henne i prosessen med å fornye planen. Gjennom dette arbeidet var alle skolene sentrale bidragsytere og kom med sine innspill..

Følgende punkt oppsummerer det nye i 2007-planen i forhold til planen fra 2003:

1. Planen er nå tilpasset de nye sentrale føringene Kunnskapsløftet og Læreplan for Kunnskapsløftet av juni 2006 (LK 06)
2. Kultursekken i Levanger er satt i sammenheng med Strategisk kulturplan 2005-2010
3. Kultursekken i Levanger er satt i sammenheng med Kompetanseplanen for skolene i Levanger
4. Det flerkulturelle Levanger er blitt med som eget punkt i Kultursekken

5. Kultursekken har nå politiske vedtak om et obligatorisk opplegg til alle klassetrinn i grunnskolen
6. Det satses ekstra på kompetanseheving av kulturkontaktene i kommunen
7. Raud vinter er med i planen og det er utarbeidet et undervisningsopplegg i den forbindelse
8. Det arbeides nå med å få Marsimartnaden med i planen og det satses spesielt på å få utarbeidet et undervisningsopplegg.

Evaluering:

Hvert år har Kultursekken blitt evaluert av brukerne gjennom en skriftlig undersøkelse der kulturkontaktene ved alle skolene har gitt sin vurdering av innholdet i Kultursekken. Dette for at vi skal forbedre de tilbudene vi har og eventuelt luke ut tilbud som ikke holder kulturfaglige og pedagogiske mål. Denne prosessen har også gitt nyttige innspill til nye tiltak og til forbedring av f.eks. for- og etterarbeid i forbindelse med tilbudene og vi har videreformidlet disse til tilbyderne og hatt fellesmøter mellom dem og brukerne (kulturkontaktene) for på den måten å gi tilbyderne tips om hvordan tilbudene kan utvikles/forbedres.

Av evalueringene framgår:

1. Alle skolene benytter tilbudene våre
2. Skolene er fornøyd med innholdet i Kultursekken
3. Ordningen med ansvars plassering hos kulturkontakter på skolene har ført til at skolene satser for fullt på Kultursekken
4. Det er gitt gode tilbakemeldinger på kommunens hjemmeside angående Kultursekken
5. Ordningen med kulturkontakter som lokal representant er selve navet i gjennomføringen av Kultursekken

Koordinator for kultursekken vil bl.a. gi mer innblikk i den siste evalueringa på møtet

Økonomi og ressurstildeling:

Den kulturelle skolesekken er et nasjonalt satsingsområde som startet i 2001 og hadde en økonomisk opptrappingsplan over flere år (fra tippemidlene). I 2007 fikk Levanger kommune 407.000 kroner som kommer i tillegg til kommunens egenbevilgning på 312.000 kr. Disse pengene skal gå til å finansiere en fylkeskommunal kultursekk som bl.a. består av Rikskonsertene og deler av den kommunale Kultursekken.

Det er således laget en fylkeskommunal plan for Den kulturelle skolesekken, i samarbeid mellom KS, Utdanningsdirektøren og fylkets kulturretat. De kommuner som skal delta i Den kulturelle skolesekken må ha en kommunal plan. De kommuner som skal inngå i Den kulturelle skolesekken forplikter seg også til å delta i den fylkeskommunale ”turnepakken”. Det forventes også at kommunene som deltar forplikter seg til å bruke egne kommunale midler i tillegg til de statlige midlene de mottar. Det ytes i tillegg en betydelig egeninnsats både ved enhetene/skolene og i kommunen i form av arbeidsinnsats for å gjennomføre Kultursekken.

Vurdering:

Gjennom Kunnskapsløftet er det slått fast at elevene i grunnskolen skal ha sjansen til å møte både lokal, nasjonal og internasjonal kultur. Dette skal skje gjennom opplæring og egenaktivitet, gjennom møte med kultur og utøver på et høgt nivå og gjennom møte med ”kulturarven” i vid forstand. Den kulturelle skolesekken vil bidra til å styrke gjennomføringa av Kunnskapsløftets målsetning på dette området og av den nye målsetningen i strategiplanen ”Skapende læring” som er Regjeringens siste satsing på kultur i skolen

Den kulturelle skolesekken er altså et nasjonalt satsingsområde som det er viktig at Levanger kommune følger opp med tilhørende ressurstildeling. Det vil bli tilført midler til kommunene samtidig som kommunene må forplikte seg på en egenandel hvert år for å få tilgang til de statlige midlene. Det forlanges også at vi har en godkjent plan for den kommunale satsinga.

Det lokale arbeidet med utgangspunkt i Kunnskapsløftet er det viktigste grunnlaget for Den kulturelle skolesekken. Skole og kulturenheten samarbeider om tilrettelegging og utforming av innholdet. Samarbeid med skoler og med lag og foreninger ivaretas på en god måte gjennom prosjektgruppas sammensetning og gjennom jevnlig møter med alle kulturkontaktene ved skolene i Levanger. Faglab skole er også en naturlig arena for en årlig drøfting av dette viktige området. Levanger kommune var av de første kommuner i Nord-Trøndelag som utviklet en kommunal plan for Den kulturelle skolesekken og har utviklet innholdet gjennom en evalueringsprosess som er gjennomført hver år de siste åra.

Levanger kommune
Sakspapir

HØRING: FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVENS §§ 2-3 OG 2-4 PÅ BAKGRUNN AV DOM I DEN EUROPEISKE MENNESKERETTSDOMSTOLEN MOT KRL-FAGET.

Saksbehandler: Trude Marian Nøst	Arkivref: 2005/9831 - /A10
E-post: trude.marian.nost@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052710	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	16.01.2008	5/08

Rådmannens forslag til vedtak:

Levanger kommune støtter forslag til endring av opplæringslovens §§2-3 og 2-4.

Vedlegg:

1 Høring: Forslag til endringer i opplæringsloven

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

[Høringsnotatet fra Kunnskapsdepartementet](#) inneholder forslag om endringer på følgende områder:

- Fritak fra aktiviteter i opplæringen (§2-3)
- Undervisningen i faget kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (§2-4)

Begrunnelsen for endringsforslagene er en dom i den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) mot KRL-faget der EMD slår fast at KRL-faget i Norge krenker Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK).

Det er satt høringsfrist til 4. februar 2008.

Fritak fra aktiviteter m.m. i opplæringen

EMD har drøftet om ordningen med fritak kan kompensere for at KRL-faget er i strid med menneskerettighetene. De mener at ordningen krever god informasjon til foreldre, noe som er krevende å oppfylle. EMD konkluderer med at ordningen ikke kan kompensere for at faget er i strid med menneskerettighetene.

Endringer i loven i 2005 gjør at foreldre ikke lenger trenger å søke om fritak, bare gi melding og meldingen skal ikke grunngis. Kravet om informasjon om reglene for fritak er tatt inn i loven. Men dommen peker på at det er en forutsetning for å kunne melde fritak at foreldrene har god nok kunnskap om innholdet i opplæringen. Derfor er det nødvendig med god informasjon om innhold og arbeidsmåter i opplæringen.

Departementet legger fram forslag om å presisere kravet om informasjon om innholdet i opplæringen ved å føye til ”*og om innholdet i opplæringa*” i det fjerde leddet opplæringsloven § 2-3a.

Opplæringsloven § 2-3a skal lyde (endringer er i *kursiv*):

”§ 2-3a. Fritak frå aktivitetar m.m. i opplæringa

Elevar skal etter skriftleg melding frå foreldra få fritak frå dei delar av undervisninga ved den enkelte skolen som dei ut frå eigen religion eller eige livssyn opplever som utøving av ein annan religion eller tilslutning til eit anna livssyn, eller som dei på same grunnlag opplever som støytande eller krenkjande. Det er ikkje nødvendig å grunngi melding om fritak etter første punktum.

Det kan ikkje krevjast fritak frå opplæring om kunnskapsinnhaldet i dei ulike emna i læreplanen. Dersom skolen på eit slikt grunnlag ikkje godtek ei melding om fritak, må skolen behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

Skolen skal ved melding om fritak sjå til at fritaket blir gjennomført, og leggje til rette for tilpassa opplæring innanfor læreplanen.

Skoleeigaren skal årleg informere elevane og foreldra til elevar under 15 år om reglane for fritak *og om innholdet i opplæringa*.

Elevar som har fylt 15 år, gir sjølv skriftleg melding som nemnt i første ledd.”

Undervisningen i faget kristendoms-, religions- og livssynskunnskap

EMD foretar en grundig gjennomgang av KRL-faget i opplæringsloven § 2-4. Dommen peker på at begrep som ”grundig” bare blir brukt om emner i kristendoms-kunnskap, ikke om andre religioner og livssyn. EMD finner etter en samlet vurdering at det er kvalitative forskjeller mellom elementene om kristendommen og de andre elementene i faget. Dette er i strid med EMK. De kommenterer også ”religiøse aktiviteter” og peker på at de aktivitetene som er omfattet av dette begrepet, særlig vil kunne påvirke de yngre elevene på en måte som er i strid med EMK Artikkel 2 i Protokoll 1. EMD konkluderer med at når en ser helheten i formålet med opplæringen i opplæringsloven § 2-4 og de andre rammene om faget i sammenheng, er det kvalitative forskjeller mellom opplæringen i kristendoms-kunnskap og de andre elementene i faget, noe som er i strid med EMK.

KRL-faget har, som det eneste faget i skolen, regulert formål og innhold i opplæringsloven § 2-4. Det er i de senere år foretatt endringer i lovparagrafen og den lyder slik i dag:

Undervisninga i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap skal

- *gi grundig kjennskap til Bibelen og kristendommen som kulturarv*
- *gi grundig kjennskap til evangelisk-luthersk kristendomsforståing og ulike kristne kyrkjesamfunn*
- *gi kjennskap til andre verdsreligionar og livssyn*
- *gi kjennskap til etiske og filosofiske emne*
- *fremje forståing og respekt for kristne og humanistiske verdier*
- *fremje forståing, respekt og evne til dialog mellom menneske med ulik oppfatning av trudoms- og livssynsspørsmål.*

Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap er et ordinært skolefag som normalt skal samle alle elever. Undervisningen i faget skal ikke være forkynnende.

Den som skal undervise i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap, skal presentere kristendommen, de ulike verdensreligioner og livssyn ut fra deres egenart. De samme pedagogiske prinsippene skal legges til grunn for undervisninga i de ulike emnene.

Departementet ønsker med endringsforslaget å gi trygghet for at menneskerettighetene ikke blir brutt og sikre at undervisninga er objektiv, kritisk og pluralistisk, slik dommen i EMD forutsetter. Departementet foreslår å endre navnet på faget til religion, livssyn og etikk. Dette vil ha en viktig funksjon for å vise likeverd mellom ulike religioner og livssyn. Navnet på faget har tidligere vært kritisert fordi kristendom er spesielt nevnt. Det nye navnet ligner navnet på faget i videregående opplæring og dekker hele innholdet i faget samt gir alle deler lik vekt. Forslag om nytt navn krever endring av § 2-3 i tillegg til endringene i § 2-4. Endringene fører til behov for endringer i læreplanen for faget, slik at det er i samsvar med menneskerettighetene og at opplæringen er objektiv, kritisk og pluralistisk. Det vil gå fram av læreplanen at den, grunnlagt med det kristendommen har hatt å si historisk og som kulturarv, skal ha mer stoff om kristendommen enn om andre religioner og livssyn, uten at det er kvalitative forskjeller.

Departementet foreslår at opplæringsloven § 2-4 skal lyde (endringer er i *kursiv*):

”§ 2-4. Undervisninga i faget *religion, livssyn og etikk*

Religion, livssyn og etikk er eit ordinært skolefag som normalt skal samle alle elevar.

Undervisninga i faget skal ikkje vere forkynnande.

Undervisninga i *religion, livssyn og etikk* skal bidra til forståing, respekt og evne til dialog mellom menneske med ulik oppfatning av trudoms- og livssynsspørsmål.

Den som skal undervise i *religion, livssyn og etikk*, skal presentere *ulike verdsreligionar og livssyn på ein objektiv, kritisk og pluralistisk måte* ut frå deira eigenart. Dei same pedagogiske prinsippa skal leggjast til grunn for undervisninga i dei ulike emna.”

Det nye lovforslaget skal sikre at undervisningen i faget er i samsvar med menneskerettighetene. Leddene som regulerte innholdet i faget, er tatt ut og reguleres nå i læreplanen. Endringen understreker at faget er et ordinært fag, der innholdet er fastsett i læreplanen som for de andre faga. Leddene som omtaler formålet og arbeidet med faget, er endret slik at det sikrer at undervisningen i faget er i samsvar med menneskerettighetene og følger opp dommen i EMD.

Departementet foreslår at opplæringsloven § 2-3 første setning skal lyde (endringer er i *kursiv*):

”§ 2-3. Innhald og vurdering i grunnskoleopplæringa

Grunnskoleopplæringa skal omfatte *religion, livssyn og etikk*, norsk, matematikk, framandspråk, kroppøving, kunnskap om heimen, samfunnet og naturen, og estetisk, praktisk og sosial opplæring.”

Endringen i opplæringsloven § 2-3 gjelder endring av navnet på faget.

Departementet mener endringsforslagene i liten grad har økonomiske konsekvenser.

Vurdering:

Rådmannen tilrår at man støtter forslag til endring av opplæringsloven for å imøtekomme dommen i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen.

Høringsnotat
om
forslag til endringar i opplæringslova

1 Innleiing

På bakgrunn av dom i Den europeiske menneskerettsdomstolen mot KRL-faget kjem Kunnskapsdepartementet med framlegg om endringar i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).

Lovforslaget inneheld framlegg om endringar på følgjande område:

- Fritak frå aktivitetar m.m. i opplæringa (opplæringslova § 2-3a)
- Undervisninga i faget kristendoms-, religions- og livssynskunnskap (opplæringslova § 2-4)

2 Bakgrunn

2.1 Historikk

Kristendoms-kunnskap med religions- og livssynsorientering (KRL) vart innført trinnvis i grunnskulen som obligatorisk fag frå skulestart 1997-1998, jf. lovvedtak 19.06.1997 nr. 83 og Innst.O.nr.95 (1996-97). Faget var innført på alle klassetrinn i skuleåret 1999 - 2000. Det vart lagt til grunn at KRL-faget er eit ordinært skulefag på linje med dei andre faga i skulen. Faget skal gi kunnskap om religionar og livssyn, ikkje opplæring til ei bestemt tru. Faget skal vere ope, medverke til innsikt, respekt og dialog på tvers av trus- og livssynsgrenser og fremje forståing og toleranse i religiøse og moralske spørsmål. Formålet er å få til eit samlande skulefag, der elevane så langt som mogleg deltek i ei felles undervisning. Dette skal gi eit vesentleg bidrag til det felles kunnskaps-, kultur- og verdigrunnlaget dagens samfunn byggjer på, med innslag frå ulike kulturar, religionar og livssyn. Undervisninga skal gjennomførast med respekt for livssynsbakgrunnen til elevane, stimulere til allsidig danning og vere med på å skape felles kulturelle referanserammer.

Faget og fritaksreglane har vore behandla av Stortinget i fleire samanhengar. I Innst.S.nr.103 (1995-96) om St.meld. nr. 14 (1995-96) om KRL-faget bad fleirtalet om å få ei oversikt over praktiseringa av fritaksretten etter at fritaksreglane hadde vore i bruk i ein treårsperiode. På grunnlag av m.a. to uavhengige evalueringar av KRL-faget vart det vedteke å gjennomføre ein omfattande revisjon av læreplanen og fritaksordninga. St.meld. nr. 32 (2000-2001) og Innst.S.nr.240 (2000-2001) gav grunnlaget for revisjonsarbeidet. Reglane for fritak vart endra med verknad frå oktober 2001, og innhaldet i sjølve faget vart forenkla med verknad frå skuleåret 2002/03. Namnet på faget vart endra til kristendoms-, religions- og livssynskunnskap.

2.2 Rettsbehandlinga i Noreg

KRL-faget førte til kritikk frå ulike trus- livssynssamfunn. I 1998 vart staten saksøkt med krav om rett til fullt fritak frå faget. Saka er behandla i alle norske rettsinstansar. Borgarting lagmannsrett frifann staten og fann at det innanfor dei formelle rammene om faget er mogleg å gjennomføre ei avgrensa fritaksordning slik det er føresett. Den 22. august 2001 stadfesta Høgsterett dommen i lagmannsretten.

Etter avgjerda i Høgsterett klaga saksøklarane Noreg inn for Menneskerettskomiteen i FN og for Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), med påstand om at faget og mangelen på fullt fritak er i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske rettar og med Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK).

2.3 Fråsegn frå Menneskerettskomiteen i FN

Menneskerettskomiteen i FN retta i fråsegn av 3. november 2004 kritikk mot fritaksordninga og mot påstått religionsutøving i KRL-faget, slik faget og fritaksordninga var i 1997. Komiteen kom med fråsegn om at ramma rundt KRL-faget var i strid med artikkel 18 nr. 4 i FN-konvensjonen om sivile og politiske rettar. Fråsegna var formelt sett ikkje på same måte bindande for Noreg som ein dom, men konvensjonen er ein del av norsk lov.

Regjeringa tok fråsegna frå FN-komiteen til etterretning, og foreslo endringar i føresegna om faget kristendoms-, religions- og livssynskunnskap, i reglane for fritak og i læreplanen for faget for å komme fråsegna til komiteen til møtes. Endringane i føresegna vart fastsette av Stortinget, jf. (Innst.O.nr.104 (2004-2005), og ny læreplan vart fastsett av departementet og gjort gjeldande frå 15.08.2005.

2.4 Dom i Den europeiske menneskerettsdomstolen

EMD har i dom av 29. juni 2007 fastslått at KRL-faget i grunnskulen i Noreg krenka EMK. Domstolen har vurdert faget slik det var fastsett i læreplanen av 1997 og det rettslige rammeverket rundt faget slik det da kom fram i føresegna om formålet for grunnopplæringa og føresegna om faget og fritaksordninga, jf. opplæringslova § 1-2 og opplæringslova § 2-4. Noreg som stat er bunden av konvensjonen og dommen, og denne går framfor føresegna i anna norsk lovgiving. KRL-faget må derfor endrast slik at det er i samsvar med menneskerettane.

Noreg fekk ein frist på inntil 6 månader frå dommen vart avsagd til å melde frå til Europarådet kva for tiltak som vil bli gjennomførte for å sikre dette.

Dommen slår fast at dei overordna formåla med KRL-faget er i samsvar med prinsippa om pluralisme og objektivitet i EMK. Prinsippet om pluralisme og objektivitet inneber at opplæringa på ein likeverdig måte skal vise mangfaldet i religionar og livssyn og ikkje gi nokon ein kvalitativ forrang. Dommen slår fast at sjølv om kunnskap om kristendommen utgjer ein større del av pensum enn andre religionar og livssyn er ikkje det i seg sjølv i strid med prinsippet om pluralisme og objektivitet. Læreplanen i faget vil derfor framleis kunne ha fleire kompetansemål om kristendommen enn om andre religionar og livssyn.

Men EMD finn etter ei samla vurdering at det er kvalitative skilnader i undervisninga i kristendom samanlikna med dei andre delane av faget, og meiner derfor at det er uklårt korleis formålet med faget: "å fremje forståing, respekt og dialog", kan verte nådd. På denne bakgrunnen konkluderer domstolen med at dei samla kristendomsselementa i faget er i strid med EMK. Fleire av forholda som er tekne opp i dommen, er ikkje endra sida 1997 og gjeld derfor framleis for faget slik det er i dag. Dommen omtaler også deltaking i religiøse aktivitetar (bøn, salmesong, gudstenester og liknande) og uttrykkjer otte, spesielt for dei yngste elevane.

EMD vurderer om faget likevel kan verte akseptert ved å sjå på høvet for delvis fritak, og konkluderer med at dei fritaksordningane ein hadde i 1997, ikkje var i samsvar med EMK.

3 Fritak frå aktivitetar m.m. i opplæringa

3.1 Bakgrunn

EMD drøfta om ordninga med fritak kan kompensere for at KRL-faget er i strid med menneskerettane. Dei fann at ordninga krev god informasjon til foreldre, noko som er krevjande å oppfylle. Vidare peiker EMD på at søknaden om fritak innebar risiko for at foreldra måtte syne fram intime sider ved si eiga tru, noko som er i strid med menneskerettane. Vurderinga frå skulen av søknaden kunne også gi grobottn for konflikt. EMD konkluderer med at ordninga ikkje kunne kompensere for at faget var i strid med menneskerettane.

3.2 Gjeldande rett

På bakgrunn av fråsegna frå Menneskerettskomiteen i FN vart reglene for fritak monaleg endra i 2005. Føresegna vart tatt ut av opplæringslova § 2-4 og gjort til ei generell føresegn om fritak i § 2-3a. Denne føresegna gjeld for dei delane av undervisninga i alle faga i skulen som den enkelte ut frå eigen religion eller eige livssyn opplever som utøving av ein annan religion eller tilslutning til eit anna livssyn, eller som dei opplever som støytande eller krenkjande. Ein kan ikkje krevje fritak frå kunnskap om dei ulike emna i læreplanen. Det vart klargjort at dei føresette skal melde om fritak frå aktivitetar, ikkje søke om fritak. Krav om grunngiving for melding om fritak vart fjerna, og rettene til tilpassa opplæring vart sikra. Det vart vidare presisert at forvaltningslova skal gjelde dersom skulen ikkje godtek meldinga om fritak. Opplæringslova § 2-3a gjeld som hovudregel også for private skular godkjent etter privatskulelova, jf. § 3-12.

3.3 Vurdering

Endringane som vart gjorde i fritaksreglane i 2005, kjem i hovudsak også i møte kritikken i dommen frå EMD. Foreldra skal ikkje lenger søkje om fritak, berre gje melding, og meldinga skal ikkje grunngjevast. Kravet om årleg informasjon om reglane for fritak er tekne inn i lova. Men dommen peiker på at det er ein føresetnad for å kunne melde fritak at foreldra har god nok kunnskap om innhaldet i opplæringa. Derfor er det naudsynt med god informasjon om innhald og arbeidsmåtar i opplæringa.

3.4 Framlegg

Departementet kjem derfor med framlegg om å presisere kravet om informasjon om innhaldet i opplæringa ved å føye til *og innhaldet i opplæringa* i det fjerde leddet i føresegna i opplæringslova § 2-3a.

3.5 Økonomiske og administrative konsekvensar

Framlegget har i liten grad økonomiske konsekvensar.

3.6 Framlegg til lovttekst

Departementet kjem etter dette med framlegg om at opplæringslova § 2-3a skal lyde (endringar er i kursiv):

§ 2-3a. Fritak frå aktivitetar m.m. i opplæringa

Elevar skal etter skriftleg melding frå foreldra få fritak frå dei delar av undervisninga ved den enkelte skolen som dei ut frå eigen religion eller eige livssyn opplever som utøving av ein annan religion eller tilslutning til eit anna livssyn, eller som dei på same grunnlag opplever som støytande eller krenkjande. Det er ikkje nødvendig å grunngi melding om fritak etter første punktum.

Det kan ikkje krevjast fritak frå opplæring om kunnskapsinnhaldet i dei ulike emna i læreplanen. Dersom skolen på eit slikt grunnlag ikkje godtek ei melding om fritak, må skolen behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

Skolen skal ved melding om fritak sjå til at fritaket blir gjennomført, og leggje til rette for tilpassa opplæring innanfor læreplanen.

Skoleeigaren skal årleg informere elevane og foreldra til elevar under 15 år om reglane for fritak og om innhaldet i opplæringa.

Elevar som har fylt 15 år, gir sjølv skriftleg melding som nemnt i første ledd

4 Føresegna om faget kristendoms-, religions- og livssynskunnskap

4.1 Bakgrunn

EMD gjer ein grundig gjennomgang av føresegna om KRL-faget i opplæringslova § 2-4. Dommen peiker mellom anna på at omgrep som "grundig" berre blir brukt om emna i kristendoms-kunnskap, ikkje om dei andre religionane og livssyna. EMD finn etter ei samla vurdering at det er kvalitative skilnader mellom elementa om kristendommen og dei andre elementa i faget. Dette er i strid med EMK. Dei kommenterer også "religiøse aktivitetar" og peiker på at dei aktivitetane som er omfatta av dette omgrepet, særleg vil kunne påverke dei yngre elevane på ein måte som er i strid med EMK Artikkel 2 i Protokoll 1. EMD konkluderer med at når ein ser heilskapen i formålet med opplæringa, føresegna i opplæringslova § 2-4 og dei andre rammene om faget i samanheng, er det kvalitative skilnader mellom opplæringa i kristendoms-kunnskap og dei andre elementa i faget, noko som er i strid med EMK.

4.2 Gjeldande rett

KRL-faget har, som det einaste faget i skulen, regulert formål og innhald i opplæringslova § 2-4. I samband med oppfølginga av fråsegna frå FN-komiteen vart det gjort einskilte endringar i § 2-4. Orda «ta utgangspunkt i grunnskolen sin føremålsparagraf i § 1-2» vart tatt bort. Omgrepet «evangelisk-luthersk tru» vart endra til «evangelisk-luthersk kristendomsforståing» for å fjerne inntrykket av tru og for å sikre ei meir kvalitativt likeverdig handsaming av religionar og livssyn.

Føresegna i § 2-4 slik ho er i dag

§ 2-4. Undervisninga i faget kristendoms-, religions- og livssynskunnskap

Undervisninga i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap skal

- gi grundig kjennskap til Bibelen og kristendommen som kulturarv

- gi grundig kjennskap til evangelisk-luthersk kristendomsforståing og ulike kristne kyrkjesamfunn
- gi kjennskap til andre verdsreligionar og livssyn
- gi kjennskap til etiske og filosofiske emne
- fremje forståing og respekt for kristne og humanistiske verdiar
- fremje forståing, respekt og evne til dialog mellom menneske med ulik oppfatning av trudoms- og livssynsspørsmål.

Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap er eit ordinært skolefag som normalt skal samle alle elevar. Undervisninga i faget skal ikkje vere forkynnande.

Den som skal undervise i kristendoms-, religions- og livssynskunnskap, skal presentere kristendommen, dei ulike verdsreligionar og livssyn ut frå deira eigenart. Dei same pedagogiske prinsippa skal leggast til grunn for undervisninga i dei ulike emna.

4.3 Vurdering

Dommen i EMD kjem med ein breiare kritikk av føresegna i opplæringslova § 2-4 enn dei endringane som vart gjorde i 2005, og ikkje minst peiker EMD på dei totale rammene rundt faget. I heilskap peiker dommen på at det er uklårt på kva måte ein kan nå formålet om eit samlande skulefag for respekt, dialog og toleranse slik rammene rundt det er. Dette peiker på at det er naudsynt med meir omfattande endringar.

Det er grunn til å vurdere om det i det heile er naudsynt med ei eiga føresegn om KRL-faget. Dette er ikkje direkte i strid med dommen, men gir likevel KRL-faget preg av å vere eit særskilt fag, ikkje eit ordinært skulefag. Slik lova lyder i dag, vert kristendomen og andre religionar og livssyn omtala ulikt. EMD peiker på at det er ein heilskap som gjer at faget manglar truverde. Totaliteten i manglande truverde er ei sentral årsak til at dommen i EMD gjekk imot Noreg. Formålet for alle fag er regulert i læreplanen, som er ei bindande forskrift. Det gjeld også for KRL-faget. Primært kunne derfor § 2-4 flyttast ut av opplæringslova.

Med bakgrunn i at Noreg har fått ein dom mot KRL-faget kan det vere gode grunnar til å ha ei særskilt ordning for å sikre at KRL-faget er i samsvar med menneskerettane. Dette kan gjerast ved at ein framleis har ei lovføresegn om faget. Innhaldet i lovføresegna må då vere utforma slik at det gir tryggleik for at menneskerettane ikkje blir brotne og sikre at undervisninga er objektiv, kritisk og pluralistisk, slik dommen i EMD føreset.

Namnet på faget har tidligare vorte kritisert, i hovudsak fordi kristendoms-kunnskap er nemnt spesielt før de andre religionane. Det gir kristendoms-kunnskap ei særstilling og skaper eit inntrykk av at kristendommen er noko anna enn andre religionar. Namnet på faget viser heller ikkje til etikkdelen, som er ein sentral del av faget.

Ei endring av namnet vil vere eit viktig signal om ei kvalitativ likeverdig handsaming av alle religionar og livssyn. Kunnskapsløftet har gjennomgåande læreplanar i heile grunnopplæringa. Faget i grunnskulen har likevel eit anna namn enn faget i vidaregåande opplæring. Ei harmonisering av dei to namna vil derfor også vere grunnleggjande i Kunnskapsløftet. Namnet religion, livssyn og etikk vil syne til heile innhaldet i faget og gi lik vekt til dei ulike delane. Det vil også ha stor likskap med namnet til faget religion og etikk i vidaregåande opplæring.

4.4 Framlegg

Dei to siste avsnitta i dagens lovtekst i opplæringslova § 2-4 set langt på veg rammer som sikrar at faget er objektivt, kritisk og pluralistisk. Ved å la denne delen av føresegna vere utgangspunkt for ei ny lovtekst, vil ein få ei føresegn som sikrar at faget er i samsvar med menneskerettane. For å sørge for at faget er objektivt, kritisk og pluralistisk, gjerast det framlegg om at desse omgrepa vert tatt inn i føresegna.

Departementet gjer også framlegg om å endre namnet på faget til religion, livssyn og etikk. Dette vil ha ein viktig funksjon for å vise likeverdet mellom ulike religionar og livssyn. Det vil også gi stor likskap med namnet på faget i vidaregåande opplæring. Framlegget om nytt namn krev endring i føresegna i opplæringslova § 2-3 i tillegg til endringane i § 2-4.

Endringane fører med seg behov for endringar i læreplanen for faget, slik at det er i samsvar med menneskerettane og at opplæringa er objektiv, kritisk og pluralistisk. Det vil gå fram av læreplanen at den, grunngitt med det kristendommen har hatt å seie historisk og som kulturarv, skal ha meir stoff om kristendommen enn om andre religionar og livssyn, utan at det er kvalitative skilnader.

4.5 Økonomiske og administrative konsekvensar

Framlegget har i liten grad økonomiske konsekvensar.

4.6 Framlegg til lovtekst

Departementet kjem etter dette med framlegg om at opplæringslova § 2-4 skal lyde (endringar er i kursiv):

§ 2-4. Undervisninga i faget *religion, livssyn og etikk*

Religion, livssyn og etikk er eit ordinært skolefag som normalt skal samle alle elevar.

Undervisninga i faget skal ikkje vere forkynnande.

Undervisninga i *religion, livssyn og etikk* skal bidra til forståing, respekt og evne til dialog mellom menneske med ulik oppfatning av trudoms- og livssynsspørsmål.

Den som skal undervise i *religion, livssyn og etikk*, skal presentere *ulike verdsreligionar og livssyn på ein objektiv, kritisk og pluralistisk måte* ut frå deira eigenart. Dei same pedagogiske prinsippa skal leggjast til grunn for undervisninga i dei ulike emna.

Departementet kjem med framlegg om at opplæringslova § 2-3 skal lyde (endringar er i kursiv):

§ 2-3. *Innhald og vurdering i grunnskoleopplæringa*

Grunnskoleopplæringa skal omfatte *religion, livssyn og etikk*, norsk, matematikk, framandspråk, kroppøving, kunnskap om heimen, samfunnet og naturen, og estetisk, praktisk og sosial opplæring. Ein del av undervisningstida etter § 2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen. Kommunane avgjer sjølv korleis timar ut over minstetimetallet gitt i forskrifter etter § 2-2 skal brukast.

Grunnskolen er delt i eit barnetrinn og eit ungdomstrinn. Barnetrinnet omfattar 1.-7. årstrinn og ungdomstrinnet omfattar 8.-10. årstrinn.

Departementet gir forskrifter om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. Departementet gir forskrifter om vurdering av elevar og privatistar og om klage på vurderinga, om eksamen og om dokumentasjon.

Elevane skal vere aktivt med i opplæringa. Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplanar gitt etter lova her. Rektor skal organisere skolen i samsvar med første leddet og forskrifter etter tredje leddet og i samsvar med § 1-2 og forskrifter etter § 1-3.

Etter søknad frå kommunen kan departementet gi ein skole løyve til avvik frå første leddet og frå forskrifter om læreplanar dersom kravet til opplæringa samla ikkje blir mindre. Før slikt løyve blir gitt, må det liggje føre fråsegn frå samarbeidsutvalet.

Merknader til lovframlegget

Formålet med lovføresegna er endra frå å vere ei føresegn som kunne oppfattast som å gi KRL-faget ei særstilling til ei føresegn som skal sikre at undervisninga i faget er objektiv, kritisk og pluralistisk i samsvar med menneskerettane. Ledda som regulerte innhaldet i faget, er tekne ut av lovføresegna, og innhaldet er regulert i læreplanen, jf. avsnitt 4.2 om gjeldande rett. Endringa understrekar at faget er eit ordinært fag, der innhaldet er fastsett i læreplanen som for dei andre faga. Ledda som omtalar formålet og arbeidet med faget, er endra slik at det sikrar at undervisninga i faget er i samsvar med menneskerettane og følgjer opp dommen i EMD.

Endringa i opplæringsloven § 2-3 gjeld endring av namnet på faget.

Levanger kommune
Sakspapir

***KVALITETSPLAN 2006 - 2009. SAMMEN GJØR VI SKOLEN I LEVANGER
BEDRE. RULLERING 2008.***

Saksbehandler: Trude Marian Nøst	Arkivref: 2007/11672 - /
E-post: trude.marian.nost@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052710	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	16.01.2008	6/08

Rådmannens forslag til vedtak:

”Kvalitetsplan 2006 – 2009. Sammen skal vi gjøre skolen i Levanger bedre. Revidert versjon 2008.” legges ut på høring med høringsfrist 30.01.08.

Vedlegg:

1 Kvalitetsplan 2006 - 2009. Revidert versjon 2008.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[SFS 2213. Undervisningspersonale i kommunal og fylkeskommunal grunnsopplæring.](#)

[PS 44/05 Kvalitetsplan. Sammen skal vi gjøre skolen i Levanger bedre.](#)

[PS 12/07 Tilpassa opplæring – læringsstiler og læringsstrategier.](#)

[PS 26/07 Kvalitetsplan 2006 – 09. Statusrapport høsten 2007.](#)

[Kvalitetsplan 2006 – 09. Sammen skal vi gjøre skolen i Levanger bedre. Opprinnelig versjon.](#)

Saksopplysninger:

”Kvalitetsplan 2006 – 2009” ble vedtatt i PS 44/05 i driftskomiteen 7.12.2005.

Statusrapport for arbeidet med oppfølging av kvalitetsplana ble behandlet som PS 26/07 i driftskomiteen 29.08.07. Statusrapporten viser at man har kommet langt i å nå strukturmål og prosessmål i kvalitetsplana. Det vil derfor være naturlig å foreta en rullering av plana nå. Signaler fra skolene viser at man ønsker å beholde fokusområdene brukermedvirkning, tilpasset opplæring og kompetanseutvikling enda ett år. Det er derfor gjort en vurdering av prosessmål og strukturmål innenfor hvert fokusområde i denne omgang.

Arbeidet med felles kommuneplan for Levanger og Verdal ble startet høsten 2007. Målet er å bli ferdig med samfunnsdelen i løpet av første halvdel 2008. Det er nedsatt delprosjektgrupper for hvert tjenesteområde kommunene har ansvar for. Det er en egen delprosjektgruppe for oppvekst. Målet er at delprosjektgruppene skal jobbe fram overordnede mål og strategier for hvert tjenesteområde. Det vil være naturlig å starte arbeidet med kommunedelplan oppvekst for Levanger kommune medio 2008 etter at kommuneplana er politisk vedtatt. En oppvekstplan vil derfor kunne være ferdigstilt våren 2009. Det forutsettes at man tar for seg hele oppvekstfeltet i denne plana og at man

i den sammenheng tar en totalgjennomgang fokusområdene. ”Kvalitetsplan 2006 – 2009” vil derfor bli avløst av den nye oppvekstplana våren 2009.

Det er behov for å oppdatere kvalitetsplana i forhold til politiske vedtak i driftskomiteen i 2006/07, nye sentrale føringer og enhetenes behov. Kvalitetsplana rulleres med sikte på å være et styringsdokument for skolene fram til den blir avløst av oppvekstplana. Det er spesielt behov for rulling av fokusområde ”Tilpasset opplæring.”

I kvalitetsplana står det at MI innføres som pedagogisk verktøy i alle skoler i Levanger. MI står for ”mange intelligenser” som bygger på Howard Gardners flerintelligensteori. Etter at kvalitetsplana var vedtatt ble det iverksatt en utredning for å avklare om skolene i Levanger skulle fordype seg i MI, læringsstiler eller læringsstrategier. Utredningen anbefalte at man skulle starte med læringsstrategier og det ble vedtatt politisk i PS 12/07. Dette arbeidet har pågått i ett halvt år nå og forutsettes videreført som eget prosjekt ut 2008. Kvalitetsplanas fokusområde ”Tilpasset opplæring” bør oppdateres på dette punktet.

I skolenes arbeid med innføring av læringsstrategier ser man at det må jobbes mer systematisk i skolene med å formulere klare mål for hvert årstrinn i det enkelte fag. Videre har skolene sett behovet for å bli bedre på vurdering av elevenes prestasjoner i forhold til oppsatte mål. Dette er et område som også har fokus nasjonalt. I statsbudsjettet for 2008 gis det følgende føring for kommunenes bruk av kompetansehevningsmidler: ”I 2008 skal kompetanse knyttet til individvurdering i skolen prioriteres”.

Videre gis følgende føring for bruk av midler til kompetanseheving i Statsbudsjettet: ”I tillegg kommer midler til utviklingsarbeid for bedre elevvurdering og lærlinger og støtte til lokalt utviklingsarbeid, blant annet gjennom programmet ”Kunnskapsløftet – fra ord til handling”. Tidlig innsats og økt gjennomføring i videregående opplæring er satsingsområder i programmet”. Levanger kommune utarbeider nå en søknad som rettes inn mot programmet ”Kunnskapsløftet – fra ord til handling” som forvaltes av Udanningsdirektoratet. Søknaden tar for seg de tre sentrale områdene i vår satsing, nemlig læringsstrategier, definering av kompetansemål innenfor læreplanverket og å definere kjennetegn på måloppnåelse i arbeidet med elevvurdering. Vi håper å få finansiert satsingen med midler fra det sentrale programmet, men vil gjennomføre arbeidet uansett, da det er ansett å være sentralt for utvikling av skolene våre. Arbeidet med å definere kompetansemål og å definere kjennetegn på måloppnåelse i arbeidet med elevvurdering bør derfor legges inn som prosessmål ved rulling av kvalitetsplana.

Levanger kommune deltar i fylkesprosjektet ”... vi var på plass med ett.” Målet med dette prosjektet er å utarbeide bedre prosedyrer for forvaltningsprosessen når et barn/en elev har behov for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning. Fylkeskommunens tilsyn etter opplæringsloven i fjor høst avdekket avvik innenfor dette området i vårt system som vi må jobbe med å lukke i 2008. Dette området bør også legges inn som prosessmål ved rulling av kvalitetsplana. Tilsynet avdekket også avvik i forhold til opplæringslovens §13-10. Kvalitetsplana har satt som mål at kommunen skal ha et helhetlig kvalitetsutviklingssystem på plass. Det er etablert et eget prosjekt som skal etablere et kvalitetsutviklingssystem. Rapporten fra denne gruppa forventes å være klar for politisk behandling i juni.

I ”SFS 2213. Undervisningspersonale i kommunal og fylkeskommunal grunnskoleopplæring. Avtale om arbeidstid for undervisningspersonalet.” er partene enige om at det skal etableres lokale arbeidstidsavtaler. Disse avtalene forhandles i Levanger kommune på enhetsnivå men undertegnes av rådmannen og hovedtillitsvalgt for utdanningsforbundet på kommunenivå. Første år med lokalt forhandlede arbeidstidsavtaler var 2007 og avtalene gjelder for inneværende skoleår. Ved alle enhetene i Levanger kommune kom man til enighet om arbeidstidsavtale for skoleåret 2007/08.

I SFS 2213 står det at det i forkant av drøftingene at ny arbeidstidsavtale skal være utarbeidet omforente utviklingsmål for kommunen, prosesser for å nå disse og hvilke konkrete tiltak det er enighet om å iverksette for å stimulere til innsats for å nå disse målene. Kvalitetsplanens fokusområder og målformuleringer legges til grunn som overordnede kommunale føringer i dette arbeidet for skoleåret 2008/09. Utviklingsmål for den enkelte enhet forventes avklart mellom partene før påske. Driftskomiteen vil få den enkelte enhets utviklingsmål som orienteringssak i møtet i mai.

Vurdering:

Skolene i Levanger har kommet langt i å nå målene i Kvalitetsplana 2006 – 09. Det har oppstått nye behov og endrede nasjonale føringer som tilsier at det er behov for å rullere kvalitetsplana nå. Spesielt gjelder dette målene under fokusområdet ”Tilpasset opplæring”. En revidert kvalitetsplan vil gjelde fram til Levanger kommune har fått utviklet en kommunedelplan for oppvekst i 2009.

De nye tiltakene som er foreslått tatt inn i plana forutsettes finansiert av Kunnskapsløftets kompetansehevingsmidler som tilføres kommunen i fra staten. Det forutsettes at lønnsmidler til prosjektleder i hovedsak finansieres av lønnsmidler avsatt til pedagogisk fagstab. Videre jobbes det med en søknad om midler fra Kunnskapsløftet – fra ord til handling”. Kommunen får bistand fra fylkesmannen i arbeidet med å utforme en kvalitativt god søknad. De nye satsingsområdene vil bli iverksatt uavhengig av om man får positivt svar på søknaden. En må imidlertid regne med at det tar lenger tid å få gjennomført satsingen uten ekstern medfinansiering. Enhetene forventes å prioritere dette arbeidet som det mest sentrale utviklingsarbeidet ved den enkelte enhet. Det forventes at det avsettes tid til å delta på kompetansehevingstiltak og at intern plan-/utviklingstid også brukes til dette arbeidet.

De nye prosessmålene er drøftet av partene gjennom kommunegruppa for arbeidet med lokal arbeidstidsavtale. De er også drøftet med leder for Barne- og familieenheten og PPT-leder. Målene er videre tatt opp i enhetsledermøtet for oppvekst (faglab) og deretter bearbeidet av pedagogisk fagstab. Kommunalsjef oppvekst var i kontakt med leder for FGIL i november og avtalte at FGIL og FAUene får saken som ordinær hørings sak uten forutgående dialog. Dette etter ønske fra FGIL-leder.

Saken forutsettes lagt ut på intern og ekstern høring av driftskomiteen med endelig behandling i driftskomiteens møte i februar. Høringsfrist settes til 30. januar.

Levanger kommune
Sakspapir

OPPTRAPPINGSPLAN FOR PSYKISK HELSE (PSYKIATRIPLAN) 2008

Saksbehandler: Peter Daniel Aune	Arkivref: 2008/219 - /
E-post: peter.daniel.aune@levanger.kommune.no	
Tlf.: 74052500	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Driftskomiteen i Levanger	16.01.2008	7/08
Levanger kommunestyre		

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Opptrappingsplan for psykisk helse 2008 – 2011 vedtas med den presisering av planforutsetningene som framgår av saksframlegget. Planen søkes innlemmet i Økonomiplanarbeidet for perioden 2009 - 2012.
2. Fordeling av øremerkede tilskudd 2008 vedtas i samsvar med tabell gjengitt under vurdering. Det tas forbehold om fordeling av evt. endringer på grunn av udisponert beløp 2007, samt udisponert/ikke igangsatt aktivitet 1.halvår 2008.
4. Krav om brukertilbakemelding/brukermedvirkning ivaretas blant annet ved utprøving av "Bruker-Spør-Bruker", kvalitetskartlegging gjennom deltagelse i KS EffektiviseringsNettverkene, samt eget brukerforum for utvikling av systematisk brukertilbakemelding og brukermedvirkning, bestående av brukere og pårørende.
5. Inngått basisavtale med HF Sykehuset Levanger (FOR Sak 103/06), ivaretar krav om samhandling (inkl. bruk av Individuell plan) og ansvarsfordeling overfor spesialisthelsetjenesten jfr rundskriv IS-1/2005 og IS-2/2005.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det er en prioritert oppgave for regjeringen å styrke tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser. Tjenestene skal legge mestrings- og brukerperspektivet til grunn og bidra til bedre levekår for mennesker med psykiske lidelser. Tilbudene skal primært bygges opp og gis i nærmiljøet. Spesialisthelsetjenesten skal støtte opp om arbeidet i kommunene og gi tilbud om utredning og behandling av mer alvorlige tilstander. Den overordnede målsettingen for Opptrappingsplanen for psykisk helse 1999-2006 (senere utvidet tom 2008), er beskrevet i St.prp. nr. 63 (1997-98). Satsingen skal resultere i både en kvalitativ og kvantitativ bedre tjeneste for mennesker med

psykiske lidelser. I følge opptrappingsplanens verdigrunnlag skal målet med satsningen være å:

- Gi pasienter og pårørende større innflytelse over tjenestene
- Styrke forebyggende og helsefremmende arbeid rettet mot psykiske lidelser.
- Gjøre tjenester til mennesker med psykiske lidelser mer tilgjengelige.
- Forbedre kvalitet og effektivitet i tjenestene.
- Øke rekrutteringen av bedre kvalifisert personell.
- Tilpasse tjenestene bedre til pasientenes behov.

I St.prp.nr. 1(2005 -2006) varslet Helse- og Omsorgsdepartementet at det vil bli stilt som vilkår for utbetaling av øremerket tilskudd for psykisk helsearbeid, at den enkelte kommune har en oppdatert og politisk vedtatt plan for sitt samlede psykiske helsearbeid. Det er i proposisjonen bl.a. påpekt viktigheten av at kommunene også planlegger for virksomheten ETTER opptrappingsperioden dvs. fra og med 2009.

I økonomiplanen 2008-2011, vedtatt av kommunestyret 5.9.2007 er utfordringer innen psykiatrifeltet omtalt flere steder, bl.a i punkt 3.3 hvor det bl.a står følgende:

En omlegging av de statlige overføringene ift. opptrappingsplanen for psykiatri til rammeoverføring vil kunne bety at vi vil være tilbake på nivået for året 2007 i år 2013. Med erfaring for tidligere omlegginger av øremerkete midler til rammetilskudd blir det en overgangsordning på 5 år. En må ta høyde for at vi i 2013 får til disposisjon ca 1,5 mill mindre enn i 2008. Enhet Helse og rehabilitering har tilnærmet 50% av psykiatrimidlene i kommunen, og disse er hovedsaklig knyttet direkte opp mot stillinger.

Dette blir krevende for kommunen som gjennom inntektsystemet er en av de kommunene i landet som har desidert minst til disposisjon pr innbygger.

Plandokumentet for Levanger kommune bygger på en revidert og oppdatert utgave av opptrappingsplan/strategiplan og metoder, som ble benyttet for Levanger kommune frem til og med 2004, samt for året 2007.

Annet sentralt vilkår som videreføres til kommunene, er dokumentert bruk av systematiske bruker-tilbakemeldinger. Dette har vi i Levanger ivaretatt gjennom et velfungerende *Brukerforum* sammensatt av både brukere, representanter/pårørende fra Mental Helse og ansattrepresentanter. Videre har vi i samarbeid med *Brukerstyrt Senter Midt Norge* gjennomført en brukerundersøkelse desember 2007 med metoden ”Bruker-Spør-Bruker”. Resultatet fra denne vil bli presentert gjennom egen dialogkonferanse i slutten av januar 2008. Videre er det under vurdering en utprøving og bruk av et **systematisk kartleggingsverktøy** (spørreundersøkelse) utarbeidet oktober 2006 gjennom KS *Effektiviseringsnettverkene* hvor Levanger kommune deltar.

Det øremerkede tilskuddets størrelse for 2007, vil bli formidlet gjennom rundskriv IS-1/2008 fra SHDir. Dette rundskrivet er ikke mottatt pt., men i følge Fylkesmannen kan man likevel som et utgangspunkt beregne tilskuddet for året 2008 over opptrappingsplanen som følger:

Tilskudd 2008 Settes lik øremerket tilskudd 2007 påplussset veksten i kroner i tilskuddet fra 2006 til 2007.

For Levanger kommune betyr dette en anslått økning fra 2007 til 2008 på kr 1 750 000. Tilskuddet samlet i 2007 var 11. 063. 000 kr – og innebar en økt styrkning på vel 200 000 kroner. Arbeidsgruppen har på dette grunnlag samt ut i fra signaler gitt gjennom statsbudsjettet, valgt å være optimistisk . Fordelingen har derfor tatt utgangspunkt i en økning på 2 mill kroner i 2008 – det vil si et samlet beløp på 13. 063. 000 kr. Dette er utgangspunkt for fordelingen og foreslått aktivitet i opptrappingsplanen. Arbeidsgruppen på vegne av rådmann vil ved endelig tildeling justere aktivitet i forhold til dette.

Departementet har uttalt at innlemming av tilskuddet til det psykiske helsearbeidet i inntektssystemet 2009, ikke vil få vesentlig betydning for den økonomiske rammen (med forbehold om endringer i kriteriene). Ved innlemming av øremerkede tilskudd i inntektssystemet, er etablert praksis å fordele overgangen til ramme etter inntektssystemets nøkkel over fem år.

Av planen går det fram at arbeidsgruppen har tatt som planforutsetning for 2009 og 2010 legges til grunn den generelle forventede veksten i kommunens inntekter for disse to årene. Gruppen har imidlertid ikke reknet på dette og har lagt som forutsetning samme opptrapping i 2009 og 2010 som 2007 og 2008.

Rådmannen gjør oppmerksom på at dette nok ikke er særlig realistisk. Ut fra erfaringer fra tidligere er det vanskelig å se for seg en sterkere vekst i frie inntekter enn 0,5- 1% pr år. Det betyr at de om lag 12 mill som legges over fra psykiatrimidlene til frie midler nok ikke kan påregnes å øke mer enn rundt 100 000 pr år. Dersom dagens inntektssystem brukes til å fordele midlene må vi i tillegg rekne med en omfordeling mellom kommunene som vil gi Levanger kommune en reduksjon på 1 – 1,5 mill kr årlig etter en overgangsperiode. Det vil derfor bli svært krevende å opprettholde nivået på psykiatrisatsingen hele økonomiplanperioden.

I arbeidet med rullering av opptrappingsplanen for 2008, har følgende personer deltatt:

- Barn/Familie [Marit Aksnes](#)
- Kultur [Odd Håpnes](#)
- Innvandrer-tjenesten [Gunvor Galaaen](#)
- Pleie og Omsorg [Per Tore Sandsaunet](#)
- Helse/Rehab [Karsten Rye](#)
- Staupshaugen [Kjell Hugo Dybwik](#)
- Mental Helse
Britt Thodesen
Guri Vågøy Reitan

De to sistnevnte sitter som brukerrepresentanter både i plangruppen, samt i etablert brukerforum for utvikling av systematisk brukertilbakemelding i Levanger kommune.

Leder for gruppen har vært Peter Daniel Aune, rådgiver Helse/Rehab.

Det er også benyttet bistand fra Fylkesmannen ved Torgeir Skevik og Einar Dahlum og Økonomienheten ISK ved Erling Steinmo. Kommunalsjef Øystein Sende deltok i innledende møte. Fylkesmannen måtte dessverre melde forfall til nevnte møte.

Krav om samordning, samhandling og bruk av individuell plan i samarbeid med HF Sykehuset Levanger (spesialisthelsetjenesten), er forankret i basisavtale som er inngått mellom kommunen og foretaket.

Arbeidet med Planen for det psykiske helsearbeidet, må også sees i sammenheng med **Ruspolitisk Handlingsplan**, samt **Boligsosial Handlingsplan** – som begge er aktuell for rullering.

Etablering, organisering og lokalisering av NAV-kontor, må også nevnes å ha innflytelse på tiltakene opptrappingsplanen omfatter i 2008 og videre fremover.

Vurdering:

Som tabellen nedenfor viser, utgjør det anslåtte tilskuddet for 2008 kr. 2 000 000,- fordelt på de ulike tiltakene. Tilskuddet 2007 går i sin helhet til å bygge videre på tiltak som tidligere er i gang. Ingen nye tiltak er foreslått i og med at dette er det siste året hvor øremerket tilskudd vil bli gitt, samt at man vil styrke de tiltak som over år er bygget opp.

De pågående tiltakene er evaluert av arbeidsgruppen. Ingen av de pågående aktivitetene i planen 2007, er foreslått avsluttet.

Bredden i tilbudet begrunnes jfr rundskriv fra SHDir av 27.6.06 kap 4., hvor det bl.a.står:

”Planen må omfatte tjenester og tiltak for både barn, unge og voksne, herunder personer med samtidige psykiske lidelser og rusproblemer. Den må omfatte så vel forebyggende tjenester som utredning, behandling, rehabilitering, oppfølging og støttetjenester. Planen må videre omfatte samarbeid og samhandlingen med tjenester på andre tilgrensende områder, både i kommunen, på fylkeskommunalt og på statlig nivå. Også frivillig sektor står for aktiviteter som inngår.”

En reduksjon/sammenslåing av tiltakene gjennom mer generelle tiltaksbeskrivelser, vil etter arbeidsgruppens vurdering kunne gi en kosmetisk effekt i fremstillingen, samt tildekke den faktiske bredde av tiltak.

Arbeidsgruppen har forøvrig etterkommet rådmannens innspill i prosessen, med en betydelig prioritering av aktivitetsstyrking innenfor pleie- og omsorg i 2007. Dette basert på absolutt nødvendig styrking av tjenestetilbud overfor mennesker med alvorlige psykiske lidelser, med behov for et botilbud med tilknyttet bemanning med relevant kompetanse.

Gruppen ønsker ut over dette å videreføre gode samarbeidstiltak og styrke enkelttiltak for ytterligere å forbedre tjenestetilbudet til målgruppene og den enkelte. Man følger også opp hovedstrategien med å fokusere på forebyggende arena- og nettverksbygging, gjennom tilrettelegging av arenaer som kan være tilgjengelig for alle innbyggere – familier, ungdom, flyktninger/innvandrere og andre. Dette betyr at vi legger vekt på tilfredsstillende botilbud med evt. bistand, muligheter for å delta i meningsfulle aktiviteter med mestring i fokus, samt delta i sosialt og kulturelt fellesskap og unngå isolasjon.

Ut over videreføring av pågående aktivitet, er følgende økt satsning vektlagt for 2008:

- Styrke kompetanse med miljøarbeidere innen miljørettede tiltak rettet mot rus- og psykiatri(Sosial og Psykiatritjenesten/Helse-Rehab). Etablert i 2007 med halvårsvirkning. Dette innebærer at man for 2008, må avsette midler til helårseffekt av dette tiltaket. Kostnad: 150 000 kr
- Styrke kompetanse og flerfaglighet, samt muligheter for tidlig intervensjon ved ansettelse av psykolog i Barne- og familietjenesten (BaFa). Ansettelsen er et viktig ledd i utviklinga av enheten i retning ”familiesenter”, samt styrking av ressursgruppen ”Barn i krise” og psykisk helsevern i helsestasjon for ungdom. Tiltaket er tydelig anbefalt fra statlig hold i opptrappingsplanen. Ansettelse gjennomført siste halvdel av 2007, og stillingen må finansieres med helårseffekt for 2008. Kostnad: 300 00 kr.
- Pleie- og omsorg har fått tildelt kr. 1.400.000,- i øremerkede psykiatrimidler for styrking i 2008. Dette fordeles på følgende områder;

Støttekontakttjenesten:

Støttekontakttjenesten styrkes med kr. 200.000,-. Dette styrker tilbudet til både unge og voksne brukere innenfor gruppen psykisk helse. Fra og med 01.01.08 økes timelønn til kr.100,- pr time for å øke rekrutteringen av støttekontakter og får å sikre best mulig

kontinuitet i denne tjenesten. I tillegg legges det inn en kapasitetsøkning i og med at en forventer å få dekt opp en større andel av behovet med økt timesats + tettere oppfølging og veiledning i forholdet støttekontakt – bruker.

Overføres til Distrikt Sentrum-Ytterøy

Døgnbemanning Åsveien 7:

Åsveien 7 er et bofellesskap med 6 omsorgsleiligheter for brukere med psykiske lidelser.

Dette er lokalisert til Skogn. Det øremerkede tilskuddet gir oss nå mulighet til å etablere

døgnbemanning i dette bofellesskapet fra 2008. Dette øker tryggheten til beboerne gjennom hele døgnet og gir en grunnbemanning som sammen med dag/arbeidstilbud, skole, aktivitetstilbud og andre fritidstilbud gir en god oppfølging av den enkelte bruker.

Kostnad: kr. 950.000,-

Overføres til Distrikt Sør.

Miljøarbeider Distrikt Nettet-Frol

Miljøarbeidertjenesten i Distrikt nettet-Frol, tilknyttet Eplehagen/Verdandes vei/Marknadsveien styrkes med kr. 250.000,-. Gir en styrking på ca 0,6/0,7 årsverk som

brukes til å styrke tilbudet til hjemmeboende brukere med psykiske lidelser.

Overføres Distrikt Nettet-Frol

- Videreføring av gode forebygging- og samarbeidstiltak skole – og styrke arenatenkning gjennom kunstfaglige pedagoger(Kultur). Kostnad: 100 000 kr.

Tiltakene anses å være i samsvar med Fylkesmannens fokus på at tiltakene skal være rettet mot mennesker (spesielt barn/unge) som er identifisert til å være i en risikosone med hensyn til psykososial utvikling. Med utgangspkt. i tabell under kap 6 i planen, får en følgende fordeling:

Tiltaksområder	ØKONOMISK OVERSIKT FORDELING PSYK. MIDLER				
	Samlet bruk av midler til psykisk helse knyttet til opptrappingsplan				
	Opptrapping 2008	Samlet tilskudd 2008	2009	2010	2011
Helse rehab	150 000	4 940 000			
Barn Familie	350 000	2 503 000			
Pleie og Omsorg					
- Distrikt Sør	950 000	1 970 000			
- Nettet- Frol	250 000	1 340 000			
-Sentrum -Ytterøy	200 000	240 000			
Kultur	100 000	2 070 000			
Sum til fordeling	2 000 000	13 063 000	12 700 000	12 400 000	12 100 000